

هنر تندیس سازی با گیاهان

معاونت خدمات شهری
سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران

سرشناسه: بری، سوزان، - ۱۹۴۴ - م.
 عنوان و نام پدیدآور: هنر تندیس‌سازی با گیاهان/مؤلف سوزان بری؛ مترجم سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران.
 مشخصات نشر: تهران: سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری: ۹۰ ص: مصور (رنگی)؛ ۲۲×۲۹ س م.
 قیمت: ۶۰.۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۳۰۷-۳۲-۱
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 یادداشت: عنوان اصلی: Container topiary, c2003
 یادداشت: کتابنامه.
 موضوع: هرس تزئینی
 موضوع: باغبانی گلدانی
 شناسه افزوده: سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران
 رده بندی کنگره: SB۴۶۳/پ۴-ه۹ ۱۳۹۰
 رده بندی دیویی: ۷۱۵/۱
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۳۵۸۳۵۹

نام کتاب: هنر تندیس‌سازی با گیاهان
 مؤلف: سوزان بری
 مترجم و ناشر: سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران
 ویراستار علمی: دکتر محسن کافی
 حروفچینی و صفحه‌آرایی: تجارت گرافیک
 چاپ و صحافی: مؤسسه نشر شهر
 تاریخ چاپ: سال ۱۳۹۰ هجری شمسی
 تیراژ چاپ: ۳۰۰۰ جلد
 قیمت: ۶۰.۰۰۰ ریال
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۳۰۷-۳۲-۱
 ISBN-978-964-7307-32-1

کلیه حقوق این اثر متعلق به ناشر بوده و هر گونه
 برداشت از کتاب با اجازه کتبی ناشر میسر است.

بسمه تعالی

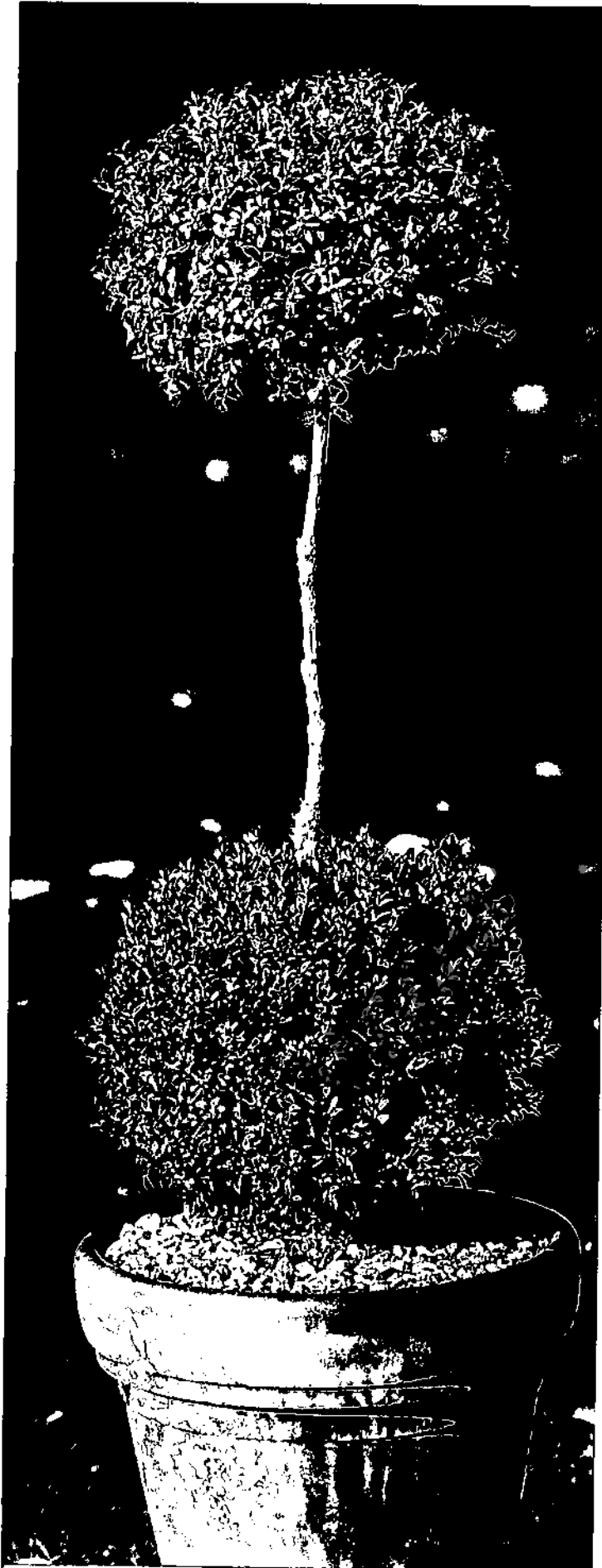
تندیس‌سازی با گیاهان و دادن شکل دلخواه به سیمای رویشی آنها، آمیزه‌ای از هنر و ذوق طراحی، علم و دانش گیاه‌شناسی و فنون و مهارت‌های حاصل از نگهداری و مدیریت گلها و گیاهان است.

واقعیت آن است که برای تندیس‌سازی با گیاهان می‌باید آنها را بیشتر و بهتر شناخت، از نحوه رشد و ریخت‌شناسی آنها اطلاعات دقیق‌تری بدست آورد و به واکنش آنها نسبت به هرس و تاثیر فرم‌های جدید بر روی دوران زنده‌مانی و شادابی گیاهان آگاهی یافت و در یک کلام دانش و آگاهی خود را در باره این مخلوقات زیبای خداوند افزایش داد. بدیهی است لازمه این امر دقت بیشتر، مطالعه عمیق‌تر و جستجوی اطلاعات فراوان‌تری درباره گلها و گیاهان است که بطور یقین این کار می‌تواند به تعمیق عشق و علاقه و ایجاد پیوند بیشتر مردم با گیاهان منجر گردد.

سازمان پارکها و فضای سبز شهر تهران پیوسته کوشیده است تا به موازات فعالیت‌های گسترده اجرایی از طریق ایجاد فضایی متحول و پویا به کمک توسعه برنامه‌های آموزشی و ترویجی، شرایط جلب و جذب شهروندان به گلها و گیاهان را تقویت بخشیده و از این طریق ارتباطی عمیق‌تر را بین انسان شهری و محیط طبیعی برقرار سازد. امید آنکه با چاپ و انتشار کتاب «هنر تندیس‌سازی با گیاهان» و جلب نظر علاقمندان و خوانندگان توانسته باشد گام سازنده دیگری را در این زمینه بردارد.

علی محمد مختاری
مدیر عامل سازمان پارکها و فضای سبز
شهر تهران

صفحه	عنوان
۶	مقدمه
۱۱	روشها و فناوری های تندیس سازی
۱۲	- شکل و اندازه گلدان ها
۱۴	- تزئین کردن گلدان ها
۱۶	- قالب های تندیس سازی
۱۷	- کاشت پایه
۲۳	شکل های ساده
۲۷	- تندیس سازی ساده به شکل مکعب
۲۸	- تندیس سازی ساده به شکل هرم
۳۰	- تندیس سازی ساده به شکل گوی
۳۳	شکل های تخیلی
۳۷	- تندیس سازی به شکل فتر
۳۹	- تندیس سازی گیاهی مطبق
۴۰	- شکل های جانوری
۴۲	- تندیس سازی به شکل قلب
۴۷	استانداردها
۵۱	- استانداردهای گلدان
۵۲	- فرم استاندارد برگ
۵۵	- فرم های استاندارد حاصل از پیوند
۵۷	تندیس سازی سریع
۵۸	- تندیس سازی کروی کاذب
۶۳	- تندیس سازی هرمی کاذب
۶۴	- تندیس سازی فتری کاذب
۶۷	- هرم گل
۷۱	- تندیس سازی به شکل صندلی
۷۳	نمایش تندیس های گیاهی
۷۶	- قاب نمودن چشم انداز
۷۸	- درگاه ها
۷۹	- بالکن ها
۸۱	- لبه پنجره
۸۳	راهنمای گیاهان
۹۰	واژه نامه

مقدمه

تندیس سازی گوی مانند ایجاد شده از شمشاد (*Buxus* sp.)
نقطه اتکایی برای قراردادن گروهی از گیاهان کوچک روی میز
فراهم کرده است.

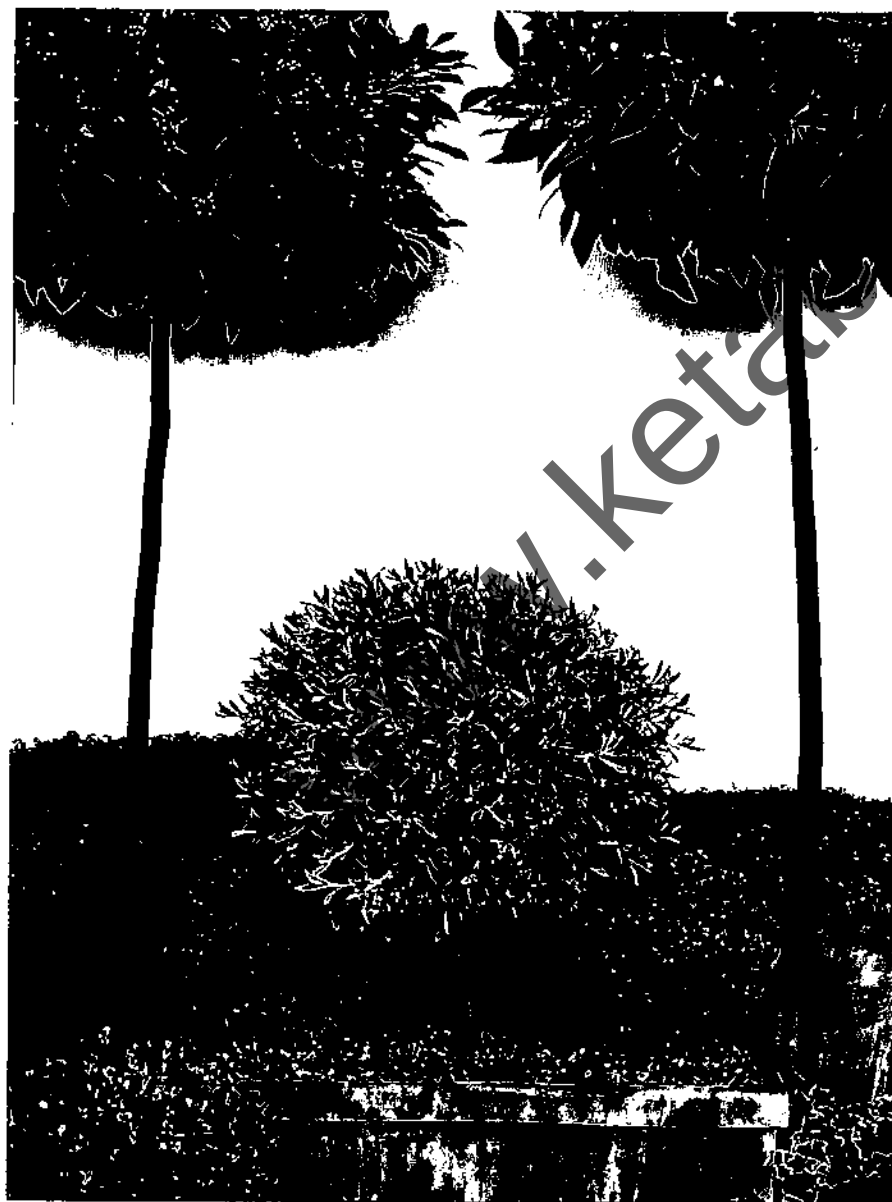
هنر تندیس سازی تاریخی، شکل بخشی هندسی درختان و درختچه ها از یک طرح ساختاری در باغ های کلاسیک است. (Pliny the Elder ۲۳-۷۹ AD) برای نخستین بار در روم باستان، این هنر را درآرایش گیاهان بکار برد. البته او ایده تندیس سازی را از یونانیان باستان که گیاهان را با هرس به شکل های خاص در می آوردند، گرفته بود. این هنر برای مدتی منسوخ شد تا اینکه در قرون وسطی باردیگر برای آراستن درختان میوه رواج یافت. اما در واقع رنسانس را باید دوره اوج این هنر دانست. در این دوره تندیس سازی دوباره مرسوم شد و باغ های بزرگ ایتالیایی با تندیس سازی هایی به شکل طاووس، خرس و گوسفند ساخته شدند. در آن زمان در پرچین ها حفراتی تعبیه می شد تا فضای نفس کشیدن بوجود آید و درختان طوری هرس می شدند که شاخه های آنها در هم پیچند (امروزه به این کار Pleaching گفته می شود).

در قرن هفدهم میلادی باغبانان فرانسوی درختان و درختچه ها را به صورت جفت های قرینه هرس نموده و دورنماهای زیبایی خلق می کردند. ستون های هرمی شکل حاصل از هرس سرخدار (Dark yew)

مکان ورود به یک بخش باغ را مشخص می کرد در حالیکه درختچه های ریز برگ همیشه سبز مانند شمشاد (*Buxus sempervirens*) به گونه ای در میان سنگریزه ها قرار داده می شد که مناظر زیبایی برای تمام طول سال فراهم می ساختند. سپس این هنر (مدل) در انگلستان شهرت یافت و در سده ۱۸ یک باغبان منظر ساز با استعداد به نام Brown آن را به عنوان یک موفقیت ملی نصیب خود کرد.

تندیس سازی تا به امروز، فراز و نشیب های زیادی را پشت سر گذاشته، اما همواره طرفدارانی داشته است. در بعضی باغ ها اساس طراحی بر شکل های تندیس سازی استوار بوده اما در بعضی دیگر تنها بخش هایی از باغ به این هنر اختصاص داده شده است. از این میان می توان به تندیس سازی شطرنج در محوطه کاخ Haseley در انگلستان اشاره کرد. در باغ Marilyn Abbott در Hampshire نیز تندیس سازی ها از اشکال تخیلی کتاب آلیس در سرزمین عجایب، الگوبرداری شده است.

علاوه بر باغ‌های بزرگ، تندیس‌سازی در باغچه‌ها یا فضاهایی به کوچکی یک بالکن یا لبه پنجره نیز کاربرد دارد و مناظر خیره‌کننده‌ای فراهم می‌سازد. تندیس‌سازی در گلدان نیز یکی از موارد مناسب برای آرایش خانه و باغ می‌باشد. اشکال تندیس‌سازی را می‌توان به همان راحتی که در باغچه‌ها ایجاد می‌شوند، در گلدان‌ها نیز بوجود آورد. البته نیاز است که گیاهان کاشته شده در گلدان به طور مرتب آبیاری و تغذیه شده و با همان نظم گیاهان موجود در باغ و باغچه هرس شوند. تندیس‌سازی در گلدان یک مزیت دیگر نیز دارد و آن اینکه با تغییر موقعیت گلدان می‌توان از رشد ناخواسته نوشاخه‌ها به سوی نور جلوگیری کرد. گیاهانی که برای تندیس‌سازی در گلدان مناسب‌اند خیلی متنوع بوده و شماری از آنها دربخش راهنمای گیاهان معرفی شده‌اند. شکل‌های زیادی نیز در این نوع تندیس‌سازی قابل اجرا هستند. برای آسان شدن کار، قالب‌های سیمی به

ترکیب ماهرانه دو استاندارد برگ بو (*Laurus nobilis*) که در بالای گلدانهای آنها *Soleirolia soleirolia* کاشته شده با یک گلدان دارای استاندارد اسطوخودوس (*Lavandula dentata*) و چندین گوی شمشاد منظره‌ای زیبا ایجاد کرده است.

اشکال مختلف تهیه شده که می‌توانند به عنوان الگوی هرس مورد استفاده قرار گیرند. استفاده از قالب، نیاز به مهارت بالا در تندیس‌سازی را مرتفع ساخته است.

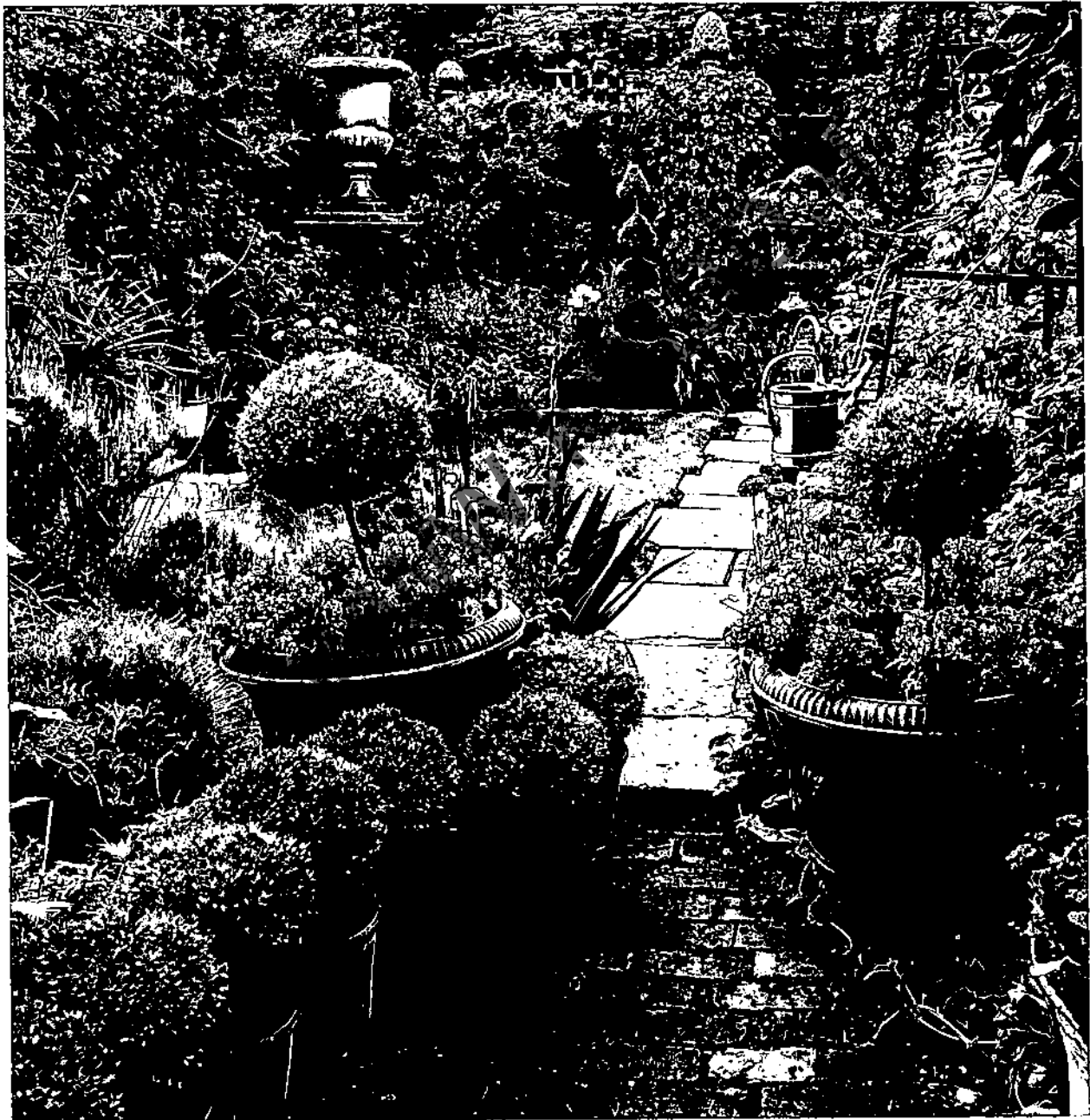
انتخاب شکل - انتخاب

شکلی که در تندیس‌سازی مد نظر داریم، نیمی از لذت انجام این کار را نصیب ما می‌گرداند. این به آن معناست تا زمانی که هنوز با این هنر به خوبی آشنا نشده ایم، خلق تندیس‌ها و انتخاب اشکالی ساده‌تر با استفاده از گیاهان سریع‌الرشد ما را به انجام این کار امیدوارتر می‌سازد. اگر می‌خواهید یک جفت گلدان تندیس‌سازی شده در ورودی‌ها بکار ببرید بهتر

است از اشکال ساده، باریک و کشیده نظیر هرم استفاده کنید.

علاوه بر اشکال کلاسیک، طرحهای زیبای دیگری نیز در این کتاب معرفی شده‌اند. شما حتی می‌توانید از حروف اول اسمتان در طراحی تندیس استفاده نمایید.

در خلق تندیس‌های نمایشی، ترکیب دو عامل شکل و اندازه به تاثیر همه جانبه آن خواهد افزود. در برخی از طرحهای موفق که برای تزئین گلدانهای لبه پنجره استفاده شده است بکارگیری دو شمشاد کوچک در کنار یک هرم مرکزی کمی بزرگتر، تاکید بر طبیعت متقارن طرح می‌باشد. گر چه کاشت مخلوط و استفاده از گیاهان گلدار در طرحهای تندیس‌سازی، جذاب به نظر می‌رسد اما به مراقبت بیشتری نیاز دارد و در عین حال سادگی تندیس را تحت الشعاع قرار می‌دهد. در این نوع طراحی، مطلوب آن است که از گیاهان تک رنگ استفاده شود، هم چنین گیاهان بالارونده انتخاب مناسبی برای تندیس‌سازی نمی‌باشند.

یک باغ در لندن که دارای شمشادهای هرس شده می‌باشد. بیشتر آنها در گلدان هستند و به طراحی باغ کمک کرده‌اند. گلدان‌های بزرگ دارای استانداردهای شمشاد که در پای گلدان‌های آنها گل کاشته شده به عنوان ورودی به چمن استفاده شده‌اند. یک ردیف گلدان دارای گوی شمشاد در یک طرف راه قرار گرفته است.